

กรณีศึกษาการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมภายใน (Fraud Case Related to Internal Control System)

จารุณี วงศ์ลิ้มปิยะรัตน์

วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนสร้างความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน

การทบทวนวรรณกรรม

การควบคุมภายในคืออะไร

การควบคุมภายใน (Internal Control) หมายถึง การจัดระบบปฏิบัติงานภายในองค์กร เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการทุจริต และอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินขององค์กร รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการทุจริตหรือการใช้ทรัพยากรขององค์กรในทางที่ผิด อันเป็นการช่วยลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในกิจกรรมการปฏิบัติงานต่าง ๆ

มาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงและการจัดให้มีการควบคุมภายในที่ดี ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล

ระบบการควบคุมภายในที่ดีกับคุณภาพของรายงานทางการเงิน

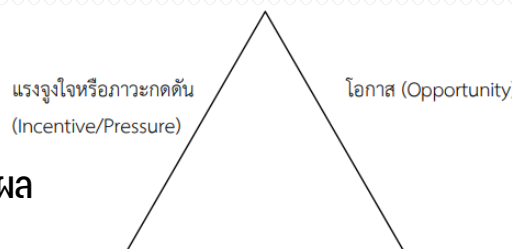
ความโปร่งใส (Transparency) เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของธรรมาภิบาล อันเป็นพื้นฐานสำคัญของรายงานทางการเงิน ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือต่อคุณภาพของงบการเงิน รวมถึงการจัดทำรายงานทางการเงินที่ปราศจากข้อผิดพลาดและการทุจริต เพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อระบบการเงิน อันอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

แนวคิดการทุจริต

Donald Cressy ได้นำเสนอกรอบแนวคิดสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle) ว่าเป็นผลจากเหตุจูงใจ 3 ประการ ได้แก่

- ▶ **โอกาส** หมายถึง โอกาสที่ก่อให้เกิดการทุจริต
- ▶ **แรงจูงใจหรือภาวะกดดัน** หมายถึง เหตุจูงใจหรือแรงกดดัน ซึ่งส่งผลให้เกิดการทุจริต
- ▶ **ทัศนคติและเหตุผล** หมายถึง การมีทัศนคติหรือความคิดเหตุผลที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งอาจเป็นการคิดเข้าข้างตนเพื่ออาศัยช่องว่างของระบบการควบคุมภายในเพื่อทำการทุจริต

ทัศนคติและเหตุผล (Attitude/Rationalization)

นอกจากนี้หากพิจารณาในแง่ของหลักกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มีการกำหนดคำนิยามการทุจริต หมายถึง การกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นปัญหากระบวนการควบคุมภายในและการทุจริต

การวิเคราะห์ปัญหาการทุจริต กรณีศึกษาการล้มของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ในปี พ.ศ. 2539 อันเป็นผลมาจากข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายใน ดังนี้

- ▶ **เหตุจูงใจของการทุจริต** เกิดจากการใช้อำนาจในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงโดยไม่เหมาะสม
- ▶ **จุดอ่อนของระบบการควบคุมภายใน** เกิดจากข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายใน ด้านการปล่อยสินเชื่อโดยไม่คำนึงถึงหลักประกันตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย มีการปล่อยสินเชื่อ โดยมีการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์มากเกินไปจนเกินความเป็นจริง รวมถึงการปล่อยสินเชื่อโดยไม่มีหลักทรัพย์ ค้ำประกันอย่างเพียงพอ อีกทั้งยังไม่สามารถดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงได้ตามที่กฎหมายกำหนด
- ▶ **ปัญหาสินเชื่อโดยคุณภาพ** เกิดจากการปล่อยสินเชื่อเพื่อครอบงำกิจการ และการปล่อยสินเชื่อ โดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันให้แก่บริษัทต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งบางแห่งไม่ปรากฏหลักฐาน ที่ชัดเจนว่ามีการประกอบธุรกิจใด ๆ (Paper Company)
- ▶ **ผลกระทบ** ขาดสภาพคล่องเนื่องจากประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ทำให้ประชาชนพากันถอนเงินจากธนาคารเป็นจำนวนมาก

บทสรุป

จากกรณีศึกษาการล้มของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) จะเห็นได้ว่าปัญหาการทุจริต เป็นผลจากระบบการควบคุมภายในที่ขาดประสิทธิภาพ และมีระบบการควบคุมภายในที่ไม่เพียงพอ และผลจากการวิเคราะห์ ให้บทเรียนที่สำคัญว่า ผู้บริหารสูงสุดขององค์กร และผู้บริหารสูงสุดทางการเงิน รวมถึงผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ ควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจริยธรรม และจรรยาบรรณ ทางวิชาชีพ ส่งเสริมให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปตามแนวปฏิบัติและมาตรฐานการควบคุมภายใน COSO เพื่อลดความเสี่ยงและความเสียหายต่อองค์กรและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

QR Code
บทความฉบับเต็ม